

protos
alles begint met water

Sociaal,
maatschappelijk
en milieuverslag
Bijkomende
toelichtingen

2017

GRI bijkomende toelichtingen bij de indicatoren

Zie GRI-index (GRI 102-55) als leidraad op p. 38 van het jaarverslag.

Hieronder leest u bijkomende toelichtingen bij of besprekingen van de indicatoren die nagenoeg dezelfde zijn over de jaren heen.

De belangrijkste toelichtingen en deze die jaarlijks variëren leest u in het jaarverslag.

Algemene standaard-indicatoren

Organisatieprofiel

GRI 102-9 Leveringsketen - aankoopbeleid.

Protos koopt zoveel mogelijk fairtrade- of biodranken.

Halfweg 2011 is de aankoop van oplossoepjes en spuitwater stopgezet: we drinken nu allen kraantjeswater.

Oudere kantoortoestellen worden steevast naar de kringloopwinkel gebracht.

Strategie en analyse

GRI 102-14 Vernieuwde duurzaamheidsverklaring van de voorzitter.

“Protos draagt bij tot ontwikkeling van gemeenschappen in de wereld door te focussen op haar missie:

Protos versterkt het rechtvaardig, duurzaam en participatief waterbeheer en watergebruik.

Duurzaam betekent in deze dat Protos streeft naar een zo goed mogelijk beheer en gebruik van het beschikbare water, zonder een hypotheek te leggen op de kansen van mensen en het leefmilieu, nu en in de toekomst. Protos steunt participatieve en innovatieve ontwikkelingsprogramma’s en samenwerkingsverbanden om de toegang, het beheer, de verdeling, valorisatie en het gebruik van water te verbeteren zodat iedereen voldoende water heeft voor een gezonde menselijke ontplooiing. Protos wil hiermee en met haar pleitbezorging vooral bijdragen aan verwezenlijking van SDG 6 zonder het belang van de realisaties van de andere SDG’s over het hoofd te zien.”

Antonique Koning 15/12/2017

Bestuur

GRI 102-18 Bestuurs- en beslissingsstructuur.

① **Bestuursstructuur**

Protos is een vzw, met als hoogste bestuursorgaan de Algemene Vergadering (AV). De AV bestaat uit werkende leden met stemrecht, en toegetreden leden die werkend lid worden nadat ze betrokkenheid hebben vertoond gedurende 2 jaar. De AV stelt de Raad van Bestuur (RvB) aan, en keurt de jaarrekeningen goed tijdens de statutaire vergadering van juni, en geeft dan tevens kwijting aan de bestuurders. De AV keurt de begroting voor het volgende jaar goed tijdens de vergadering van december.

De RvB zet de krijtlijnen voor de toekomst uit, die dan door het directieteam en de staf uitgevoerd worden.

De RvB komt 5 à 6 maal per jaar samen. Hij wordt ondersteund door een Financiële en Administratieve Commissie, die 4 maal per jaar samenkomt om de budgetten te bespreken, de bestedingen versus de budgetten te controleren, het respecteren van de financiële procedures te bewaken en maatregelen voor te stellen om de financiële risico’s minimaal te houden; de Commissie rapporteert en adviseert hierover aan de RvB. De voorzitter zit zowel de AV als de RvB voor. Alle hoofdstrategieën, richtlijnen, werk- en financiële procedures zijn vastgelegd in het “Vademecum”, dat gekend is door alle medewerkers. Dit Vademecum borgt zowel de inhoudelijke werking, als de manier waarop fondsen mogen besteed worden, als het personeelszakenbeleid. Het Vademecum bevat ook de antifraude- en anticorruptie-politiek.

② **Onafhankelijkheid van de voorzitter en bestuursleden**

De voorzitter en de leden van de RvB van de vzw zijn onafhankelijke en onbezoldigde vrijwilligers, die geen mandaten hebben binnen de operationele werking van de organisatie. De voorzitter heeft een mandaat van 3 jaar, dit mandaat is eenmaal verlengbaar. < Zie protos.ngo/contact/organisatie-medewerkers

③ **Aantal onafhankelijken/niet-leidinggevend van het hoogste bestuursorgaan**

Op 31/12/2017 waren er 106 leden in de AV; 3 van hen zijn werknemer van Protos. Voor een overzicht van de leden van de AV: < Zie protos.ngo/contact/organisatie-medewerkers

④ **Aanbevelingen of medezeggenschap op het hoogste bestuurslichaam**

De medewerkers van Protos hebben medezeggenschap via:

- de diensthoofden en de directeur die dagelijks aanspreekbaar zijn;
- de tweewekelijkse stafvergadering;
- het tweewekelijks overleg van het directiecomité;
- de personeelsdienst.

Het personeel kan ook een vertrouwenspersoon contacteren, die Protos aanstelde. Dit kan ook indien een werknemer een klacht heeft (GRI-103).

Ethiek en Integriteit

GRI 102-16 Waarden, principes en gedragsnormen.

< Zie jaarverslag.

Specifieke indicatoren

Economisch

GRI 201-1 Omzet en financiële continuïteit.

< Zie jaarverslag p. 32-35

GRI 201-4 Steun van de overheid.

< Zie jaarverslag p. 35

GRI 103 NGO 8 Financieringsbronnen en de 5 belangrijkste donoren.

< Zie herkomst financiering in het jaarverslag.

Naast de 4 aangegeven grootste institutionele financiers, komt het 5^e grootste bedrag van de provincie Oost-Vlaanderen: € 182.305. Het grootste stuk daarvan (€ 175.000) is voor de uitvoering van het regiobeleid van de provincie in Esmeraldas (Ecuador), waar Protos de lokale uitvoerende partner CEFODI begeleidt, ondersteunt en adviseert.

Milieu

GRI 302-1 Totale hoeveelheid gebruikte materialen.

< Zie tabel met de milieu-indicatoren

GRI 302-2 : Energieverbruik (direct en indirect) binnen de organisatie.

< Zie tabel met de milieu-indicatoren

Na de uitschieter 2016 is het aantal vliegtuigkilometers in 2017 historisch laag.

In het woon-werkverkeer merken we de verder positieve trend op om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer, de motorfiets (in de landen in ontwikkeling), en fiets en tram (in België).

GRI 305-4

- **Berekeningsgrondslag**

We gebruikten de site treecological.be van BOS+ en Ecolife vzw: dit is identiek aan de CompenCO2 methode van de vorige jaren die op vraag van de BBL werd ontwikkeld. BOS+ nam de rechten van CompenCO2 over. Voor de berekening van de CO₂-emissie voor vluchten gebruikt treecological een methode die strengere criteria hanteert dan de meer commerciële sites. Treecological hanteert berekeningsmethodes die de volledige impact van een vlucht in kaart brengen (“well to wheel”).

- **CO₂-emissies**

Vliegtuigverkeer en dienstverkeer staan in 2017 elk in voor een derde van de totale uitstoot. De auto voor dienstverkeer wordt voornamelijk gebruikt in de ontwikkelingslanden, waar de interventiezones in ruraal gebied veelal zeer moeilijk toegankelijk zijn, en zeker niet bereikbaar met openbaar vervoer. Emissies inherent aan woon-werkverkeer en aan verwarming en elektriciteit voor de kantoren vult het resterende derde in. De CO₂-uitstoot inherent aan papierverbruik is zeer klein.

GRI 305-5 Initiatieven om emissies van broeikasgassen te reduceren.

Het belangrijkste aandachtspunt blijft het waken over de vliegtuigreizen zonder echter de normale werking van de programma’s en de noodzakelijke capaciteitsversterking van de partners van de landen in ontwikkeling in gevaar te brengen. We hebben bewustmakende acties opgezet in onze kantoren in de ontwikkelingslanden, om net zoals in Haïti en de Grote Meren, de klimatisatie-eenheden zo weinig mogelijk te gebruiken.

Sociaal

< Zie tabel met de sociale indicatoren

GRI 401-1 Personeelsbestand en personeelsverloop.

De getallen ogen fors. Het verloop in het personeelsbestand is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat veel lokale medewerkers in de landen in ontwikkeling een arbeidsovereenkomst hebben die gelinkt is aan de duur van een goedgekeurd programma of project. Als organisatie zijn wij verplicht op deze manier te werken, omdat we nooit kunnen garanderen dat er nieuwe financiering kan gevonden worden voor een programma of project in dezelfde interventiezone of in hetzelfde land. Ook al werkt Protos programmatorisch, programma's eindigen nu eenmaal als de lokale actoren autonoom kunnen verder werken, hetgeen de essentie is van structurele ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast worden wij ook verplicht elke wijziging in een arbeidsovereenkomst (qua functie, standplaats of werktijd) te registreren alsof iemand de organisatie verlaat en dezelfde persoon de organisatie opnieuw vervoegt: er zijn 8 dergelijke gevallen in 2017.

GRI 404-2 Opleiding.

Het aantal uren gevolgd opleiding ligt in stijgende lijn sinds 2014: de directie zet actief in op meer opleiding van het personeel. De behoeftes worden besproken tijdens het functioneringsgesprek.

GRI 404-3 Personeelsleden die recht hebben op een functioneringsgesprek en dit kregen.

Alle Protos-werknemers, uitgenomen chauffeurs en huisbewaarders in vast dienstverband, hebben recht op een jaarlijks functioneringsgesprek waarin ook vormingen/opleidingen worden vastgelegd die hen helpen om hun taak beter uit te voeren.

% dat een functioneringsgesprek kreeg: zie jaarrapport p. 26.

Maatschappelijk

GRI 205-2 Percentage personeel dat vorming kreeg in de anticorruptie- en fraude-politiek en procedures van de organisatie.

De politiek en procedures van Protos zijn vooral gericht op antifraude.

Het hierboven vermelde Vademecum bevat de richtlijnen en procedures voor het aangaan van contracten met de uitvoerende partners van de programma's, de mandaten en functiebeschrijving van elke functie, die ook een maximumbedrag aangeven van het aan te gaan engagement per functie, en de dubbele handtekenbevoegdheid.

Elke Protos-landenvertegenwoordiger moet elk jaar n.a.v. de externe audit op de boeken van zijn/haar kantoor ook een expliciete antifraudeverklaring afleveren. Voorts moet Protos de strenge richtlijnen respecteren van de institutionele financiers zoals DGD (de Belgische ontwikkelingssamenwerking) en de Europese Commissie, die zeer gedetailleerde afrekeningen met bewijsmateriaal eisen. Het percentage werknemers dat in het voorbije jaar het Vademecum kreeg toegelicht is te vinden in het jaarverslag. Alleen de chauffeurs en huisbewakers (enkel in landen in ontwikkeling) met een vaste arbeidsovereenkomst worden niet geacht het Vademecum te kennen.

GRI 103 Bijkomende managementontsluitingen voor de NGO-sector

NGO 1 Betrokkenheid van de belangrijkste doelgroep bij het ontwerp en de uitvoering van de programma's.

Protos heeft bewust gekozen voor een sterk gedecentraliseerde werking met 5 landenkantoren naast het hoofdkantoor in Gent. In elk kantoor werkt een Protosvertegenwoordiger die met de verschillende lokale partners, - de multi-partijenbenadering eigen aan Protos -, de nieuwe programma's identificeert en uitschrijft in functie van de noden geuit door de doelgroepen. In deze noden van de lokale bevolking worden prioriteiten vastgelegd door een samenspel tussen institutionele lokale partners (lees: meestal de gemeente), de georganiseerde bevolkings- of boerengroepen en de dienstverlener voor uitbating en onderhoud/ reparaties. Ook de uitvoering van een goedgekeurd programma gebeurt in een multi-partijenconstructie, waarin elke partner zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, hetgeen ook contractueel wordt vastgelegd.

NGO 3 Systemen voor monitoring, evaluatie en lering trekken uit de programma's, inclusief het meten van effect en impact.

Protos werkt met specifieke landenstrategieën die de interventiethema's en -zones afbakenen, en waarvoor, in overleg met de begunstigden en onze partners, programma's worden uitgeschreven; daarvoor wordt financiering gezocht. De basis van de Protos-programma's zijn het DGD-strategisch kader en het Meerjarenplan (MJP). Andere financieringslijnen zorgen voor uitbreidingen van deze basis. Binnen de goedgekeurde programma's werkt Protos al jaren met het Logisch Kader (LOKA) als het monitoring-, evaluatie- en "lessons-learned"-opvolgingsinstrument. Als erkende programma-ngo door DGD, werkt Protos in een strategisch kader van 10 jaar en een Meerjarenplan van 5 jaar. De wetgeving rond de Belgische Ontwikkelingssamenwerking legt sinds 2007 ook het Resultaatgericht Beheer met de TOC (Theory of Change) als werkinstrument op. Het LOKA vertrekt van de algemene doelstelling van het programma, waarvan impact (resultaat op lange termijn = 5 jaar) moet aangetoond worden. Daaronder leg je een aantal specifieke doelstellingen vast waarvan je effect (resultaat op korte termijn = 3 jaar) moet aantonen. Om tot resultaten (ook wel output genoemd) onder de specifieke doelstellingen te komen, vertrek je van inputs (de baseline) en ontwikkel je activiteiten, waarvoor je een gedetailleerd budget opstelt. Om het bereiken van de resultaten, de specifieke en de algemene doelstelling te kunnen opvolgen, stel je bij het uitschrijven van het programma in het

LOKA indicatoren op, die je stelselmatig opvolgt tijdens de uitvoering van de programma's. Elk jaar moet Protos daarover uitgebreid verslag brengen bij DGD en andere donoren, en de geleerde lessen van het ene jaar worden gebruikt om de aanpak bij te stellen voor het volgende jaar. Voor de programma's gefinancierd door de Europese Commissie (EC) wordt ook een jaarlijks voortgangsverslag gemaakt, zijn er evaluaties van de EU-delegatie ter plaatse, en wordt een eindevaluatie door een externe evaluator voorgeschreven. Daarnaast laat Protos ook regelmatig externe transversale evaluaties uitvoeren: dit zijn evaluaties rond een specifiek thema over alle programma's in alle landen heen. De rapporten van deze evaluaties kan men downloaden van de website. De geleerde lessen worden meegenomen in de formulering van het volgende programma.

NGO 4 Maatregelen om gender en diversiteit in de programma's te integreren.

Protos heeft een interne transversale beleidsnota over het genderspect, en verwijst in zijn Vademecum in het hoofdstuk "Ressources Humaines" bij de basisprincipes uitdrukkelijk naar de gelijkheid tussen man en vrouw, tussen meerderheids- en minderheidsgroepen, en stelt dat geen onderscheid mag gemaakt worden tussen mensen komende uit andere culturen en onze cultuur. Protos is ideologisch neutraal en niet gebonden aan een geloof of politieke strekking. Bij het uitschrijven en uitvoeren van onze programma's moet met deze principes rekening gehouden worden.

NGO 5 Proces om standpunten te formuleren, te communiceren, toe te passen of te wijzigen en verkondigen van standpunten bij publieke campagnes.

Er bestaat binnen Protos nog geen uitgeschreven politiek document. Doch de "huisstijl" bestaat erin standpunten zeer degelijk te onderbouwen met wetenschappelijk aanvaarde argumenten of gegevens: vertrekken van een sterke inhoud en zeker nooit "holle slogans" te gebruiken. Binnen de pleitbezorging werkt Protos meestal in netwerk: ook daar zorgen wij voor een inhoudelijk sterke onderbouw, en weigeren we mee te stappen in een "pamfletten"-discours. Protos is ook in pleitbezorging voorstander van een multi-partijenaanpak, waarin elke geleiding van de maatschappij (overheid, bedrijfs wereld, middenveld, groeperingen) aan bod kan komen en waar men op zijn minst luisterbereid is naar de standpunten van een ander. Op die manier kom je meestal tot standpunten die sneller geaccepteerd worden door het grootste deel van de samenleving.

NGO 6 Processen om rekening te houden met activiteiten van andere actoren.

Bij het ontwerp en uitschrijven van zijn programma's moet Protos rekening houden met:

- de Verklaring van Parijs en de Actieprogramma's van Accra en Busan: de hoofdregel hierbij is dat alle ontwikkelingsactoren hun activiteiten moeten inpassen in de prioriteiten in ontwikkeling bepaald door het ontwikkelingsland zelf. Dit zijn voor Protos de PRSP (*Poverty Reduction Strategy Paper*) en ook het NAPA (*National Adaptation Programme of Action*) van de landen in ontwikkeling waar Protos operationeel is.
- de nationale politiek, ontwikkelingsplannen maar ook specifieke wettelijke kaders (arbeidwet, wetten i.v.m. water en sanitatie, enz.).
- het algemeen beleid van DGD en de EU in een bepaald land. De ngo's worden ook meer en meer betrokken bij de gemengde commissies voor Indicatieve Programmering voor Samenwerking, die de Belgische overheid om de 3 à 4 jaar organiseert met de hogere overheden van het partnerland.
- In 2015 is ook door alle Belgische ontwikkelingsactoren actief in een land in ontwikkeling een GCA - Gemeenschappelijke Contextanalyse gemaakt. Vervolgens is in 2016 een GSK - Gemeenschappelijk Strategisch Kader per land opgemaakt, waarin complementariteit, synergie en samenwerking tussen de Belgische actoren een belangrijk aspect is.
- De lokale ontwikkelingsactoren in een partnerland, bijzonder deze rond de (drink)water- en sanitatievoorziening. Er worden afspraken gemaakt over de interventiezones waarin de diverse actoren tussenkomen, zodat duplicatie vermeden wordt en de middelen pertinent worden ingezet.

NGO 7 Inzetten van personeel en middelen.

Personeel en middelen worden aangeworven en ingezet in functie van de goedgekeurde programma's. Het aantal personeelsleden met een arbeidscontract met onbepaalde duur wordt bekeken in functie van de normale draagkracht van de vzw. Een groot aantal personeelsleden heeft een arbeidscontract van bepaalde duur, in functie van de looptijd van een goedgekeurd programma.

NGO 10 of G4-PR6 Aansluiting bij standaards voor fondsenwerving en marketing communicatie.

Voor fondsenwerving bij het brede publiek en voor het uitreiken van de bijhorende fiscale attesten volgt Protos de richtlijnen van, en staat Protos onder controle van de Federale Overheidsdienst Financiën. Voor fondsenwerving bij bedrijven, organisaties en instellingen heeft Protos sinds 2006 een eigen beleidsdocument "Samenwerking met bedrijven en organisaties".

Wat betreft ethische reclame en promotie heeft Protos weliswaar geen uitgeschreven beleidsdocument, maar de "huisstijl" bestaat erin oplossingen te tonen en te beschrijven, en erover te waken dat een positief beeld wordt getoond en verspreid van de landen in ontwikkeling.

Voor Direct Mailing werkt Protos sinds eind 2015 samen met het communicatiebureau DSC, die de standaard van de VEF volgt (Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving).

Drinkwaterleiding in opbouw, Mahagi, DR Congo © Hannelore Martens

Milieu-indicatoren voor Protos groep

GRI Standard	Beschrijving	Eenheid	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009		2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
302-1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen												per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE
	Kopieerpapier	kg	661	1.889	3.008	2.010	1.890	1.832	2.603	2.358	1.785		9	20	30	20	21	23	41	37	29
	Papier voor brochures en jaarverslag	kg	359	397	191	205	357	175	344	505	278										
	Toners																				
	Kleurenprinter	stuks	10	48	39	58	60	68	51	23	42		0,1	0,5	0,4	0,6	0,7	0,9	0,8	0,4	0,7
	Zwart	stuks	58	95	102	95	99	111	103	121	83		0,8	1,0	1,0	1,0	1,1	1,4	1,6	1,9	1,4
302-2	Direct energieverbruik van primaire energiebronnen												per m ²	per m ²	per m ²	per m ²	per m ²	per m ²	per m ²	per m ²	per m ²
	Kantooroppervlakte	m ²	1.711	2.793	2.793	2.838	2.443	2.443	2.199												
	Gas voor verwarming	KWh	4.032	1.441	1.694	6.305	1.221	943	727	718	850		2,36	0,52	0,61	2,2	0,5	0,4	0,3		
	Mazout voor verwarming	l	5.090	4.850	3.850	4.000	5.869	2.645	3.840	7.140	5.939		2,97	1,74	1,4	1,4	2,4	1,1	1,7		
	Mazout voor elektriciteitsopwekking	l	1.819	4.265	3.039	3.660	2.355	1.714	698	1.214	338		1,06	1,53	1,1	1,3	1,0	0,7	0,3		
	Elektriciteit voor gebouwen	KWh	43.391	71.885	75.170	61.543	63.277	51.902	52.295	56.878	51.480		25,35	25,74	26,9	21,7	25,9	21,2	23,8		
305-1	Indirect energieverbruik door mobiliteit												per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE
	Woon-werkverkeer auto	km/jr	96.210	117.693	112.698	109.953	97.294	79.648	62.056	71.302	85.491		1.323	1.248	1.122	1.100	1.065	1.013	970	1.128	1.401
	Woon-werkverkeer trein/bus	km/jr	120.184	142.282	114.674	120.387	138.560	91.951	120.679	107.922	104.826		1.653	1.509	1.142	1.204	1.516	1.169	1.886	1.707	1.718
	Woon-werkverkeer motorfiets	km/jr	30.360	57.592	37.942	60.744	28.060	27.522	7.000	13.599	9.432		417	611	378	607	307	350	109	215	155
	Woon-werkverkeer fiets	km/jr	17.373	20.008	13.152	13.337	12.795	9.364	9.732	6.511	9.651		239	212	131	133	140	119	152	103	158
	Woon-werkverkeer tram	km/jr	16.810	10.996	10.764	5.140	4.119	4.026	3.850	0	0		231	117	107	51	45	51	60	0	0
	Dienstverkeer																				
	auto	km/jr	296.303	492.798	452.455	453.673	438.469	437.048	357.440	361.125	405.539		4.075	5.226	4.505	4.537	4.799	5.558	5.588	5.711	6.648
	motorfiets	km/jr	19.105	31.770	41.117	28.790	31.497	11.955	25.947	32.853	27.048		263	337	409	288	345	152	406	520	443
	trein - bus	km/jr	26.343	40.162	51.637	62.407	28.715	37.331	33.931	31.486	24.617		362	426	514	624	314	475	530	498	404
	fiets	km/jr	71										1								
	vliegtuig	km/jr	273.866	625.201	434.166	284.190	548.680	332.496	228.740	218.960	431.000		3.766	6.631	4.323	2.842	6.005	4.229	3.576	3.463	7.066
303-1	Totale wateronttrekking												per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE	per VTE
	Water voor gebouw	m ³	1.647	2.666	2.547	2.643	2.195	1.944	1.870	1.797	1.417		23	28,3	25,4	26,4	24,0	24,7	29,2	28,4	23,2

305-4	Totale directe en indirecte emissie van broeikasgassen	Eenheid	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009		2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	Gebouwen												kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂
	gas	KWh	4.032	1.441	1.694	6.305	1.221	943	727	718	850		872	312	367	1.364	264	204	157	155	184
	mazout	l	6.909	9.115	6.889	7.660	8.224	4.359	4.538	8.354	6.277		20.281	26.755	20.222	22.482	24.139	12.796	13.320	24.521	18.423
	elektriciteit	KWh	43.391	71.885	75.170	61.543	63.277	51.902	52.295	56.878	51.480		25.665	46.564	48.760	37.870	38.031	30.551	30.283	42.884	38.814
	Woon-werkverkeer																				
	auto	km/jr	96.210	117.693	112.698	109.953	97.294	79.648	62.056	71.302	85.491		28.382	34.719	33.246	32.436	28.702	23.496	18.307	21.034	25.220
	trein	km/jr	120.184	142.282	114.674	120.387	138.560	91.951	120.679	107.922	104.826		11.349	13.436	10.829	11.368	13.084	8.683	11.396	10.191	9.899
	motorfiets	km/jr	30.360	57.592	37.942	60.744	28.060	27.522	7.000	13.599	9.432		2.186	4.147	2.732	4.374	2.020	1.982	504	979	679
	fiets	km/jr	17.373	20.008	13.152	13.337	12.795	9.364	9.732	6.511	9.651		234	280	184	187	179	131	136	91	135
	tram	km/jr	16.810	10.996	10.764	5.140	4.119	4.026	3.850	0	0		1.815	1.188	1.162	555	445	435	416	0	0
	Dienstverkeer																				
	auto	km/jr	296.303	492.798	452.455	453.673	438.469	437.048	357.440	361.125	405.539		87.409	145.375	133.474	133.833	129.348	128.929	105.445	106.532	119.634
	motorfiets	km/jr	26.343	31.770	41.117	28.790	31.497	11.955	25.947	32.853	27.048		2.488	2.287	2.960	2.073	2.268	861	1.868	2.365	1.947
	trein - bus	km/jr	19.105	40.162	51.637	62.407	28.715	37.331	33.931	31.486	24.617		1.376	3.792	4.876	5.893	2.712	3.525	3.204	2.973	2.325
	fiets	km/jr	71										1								
	vliegtuig	km/jr	273.866	625.201	434.166	284.190	548.680	332.496	228.740	218.960	431.000		90.173	205.625	142.315	90.690	181.750	108.920	64.810	71.960	141.580
	Papier	kg	1.020	2.286	3.199	2.215	2.247	2.007	2.947	2.863	2.063		3.594	8.052	11.265	7.803	7.913	7.067	10.379	10.083	7.264

	Totaal CO₂-uitstoot												275.834	492.533	412.392	350.928	430.855	327.580	260.224	293.769	366.104
305-4	Gemiddelde CO₂-uitstoot per VTE												3.793	5.224	4.106	3.509	4.715	4.166	4.068	4.646	6.002

Sociale indicatoren voor Protos groep

GRI-code	Beschrijving	Eenheid	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
102-8	Personeelsbestand										
	Gemiddeld aantal werknemers in het lopende jaar										
	Voltijds	aantal	61,09	85,76	92,45	92,22	83,4	71,6	57,14	56,7	54,7
	Deeltijds	aantal	13,93	10,93	10,38	11,7	11,9	11,2	11	10,5	7,1
	Totaal uitgedrukt in VTE	aantal	72,72	94,29	100,43	100,0	91,37	78,63	63,97	63,23	61,0
	Personen in dienst per 31/12										
	Voltijds	aantal	58	79	89	98	86	78	62	56	59
	Deeltijds	aantal	16	13	12	10	12	11	11	11	9
	Totaal uitgedrukt in VTE	aantal	68,75	87,56	97,28	104,58	93,88	85,13	68,83	62,83	64,7
401-1	Personeelsverloop										
	Ingetreden werknemers	aantal	16,9	11,1	8,1	18	23	36	12	9	15,6
	Uitgetreden werknemers	aantal	32	23,2	14,5	11,5	14	20	6	8	10,6
403-2	Werkverlet										
	Verlet - ziekte-dagen - ziekteverzuim	dagen/jr	98	250	431	?	98	315	102	116	
404-2	Opleiding - Vorming										
	werknemers die een opleiding volgden	aantal	54	40	37	39	39	33	21	13	
	Ontvangen training per jaar										
	taalcursussen	uren/jr	306	0	45	0	0	51	30	60	72
	informatica (toepassingen)	uren/jr	0	88	120	32	240	132	162	42	96
	juridische vorming: arbeidswet en vzw	uren/jr	174	209	110	9	85	117	12	26	60
	algemeen	uren/jr	1.306	1.708	1.420	950	1.302	984	1088	311	49
	Totaal training	uren/jr	1.786	2.005	1.694	991	1.627	1284	1292	439	277
404-3	% werknemers die functioneringsgesprek kregen										
	aantal werknemers die funtioneringsgesprek kregen	aantal	44	34	54	61	44	50	17		
	aantal werknemers die recht hebben op funtioneringsgesprek	aantal	57	57	86	71	77	59	63		
102-8	Samenstelling volgens diverse categorieën										
	Personeelsbestand										
	Man - vrouw per 31/12										
	Voltijds man	aantal	40	58	62	71	65	63	45	42	46
	Deeltijds man	aantal	3,5	2	2	2	3	2	2	2	1
	Voltijds vrouw	aantal	18	21	27	27	21	15	17	14	13
	Deeltijds vrouw	aantal	12	11	10	8	9	9	9	9	8
	Totaal uitgedrukt in VTE	aantal	68,75	87,56	97,28	104,58	93,88	85,13	68,83	62,83	64,7

GRI-code	Beschrijving	Eenheid	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	Per beroeps categorie (VTE)										
	Directiepersoneel	aantal	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Bedienden	aantal	67,75	86,56	96,28	103,58	92,88	81,13	63,83	57,83	61,4
	Arbeiders	aantal	0	0	0	0	0	3	4	4	1,3
	Per opleidingsniveau (VTE)										
	Lagere school	aantal	7,8	15,30	15,13	16,13	17,13	12,13	9,33	9,33	
	Middelbare school	aantal	8,15	10,15	10,15	8,15	5,4	8,4	5,2	2,2	
	Hoger niet-universitair	aantal	6	5,11	8,4	6,8	6,55	9,8	6,8	8,8	
	Universitair	aantal	46,8	57,00	63,6	73,5	64,8	54,8	47,5	42,5	
	Per leeftijdscategorie (VTE)										
	< 30 jaar	aantal	3,6	3,60	7	8	9,0	11,33	11,33	8,33	
	30 - 50 jaar	aantal	51,15	64,35	68,28	77,08	73,58	63,3	49	46,00	
	> 50 jaar	aantal	14	19,51	22	19,5	11,3	10,5	8,5	8,50	
405-1	Per minoriteitsgroep (VTE)										
	Behorend tot minoriteit	aantal	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Niet behorend tot minoriteit	aantal	68,75	87,56	97,28	104,58	93,88	85,13	68,83	62,83	
	Per afkomst (totaal per 31/12)										
	West-Europeanen	aantal	27	27	29	30	32	28	28	27	
	Lokalen, uit de 9 landen waar Protos actief is	aantal	47	65	72	78	66	61	45	40	

Maatschappelijke indicator voor Protos groep

GRI-code		2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
205-2	% werknemers getraind in procedures anti-fraude	66,7	92,86	76,9	55,6	87,0	80,6	90,5
	aantal werknemers die opleiding kregen	6	13	10	10	20	29	57
	aantal werknemers die opleiding moesten krijgen	9	14	13	18	23	36	63

www.protos.ngo

Protos vzw | Flamingostraat 36 | B-9000 Gent
+32 (9) 235 25 10
info@protos.ngo
ondernemingsnummer 0417.299.047

Protos België | info@protos.ngo
Protos Benin | info.benin@protos.org
Protos Haïti | info.haiti@protos.org
Protos Grote Meren | info.uganda@protos.ngo
Protos Mali | info.mali@protos.org
Protos Madagaskar | info.madagascar@protos.org

 facebook.com/PROTOSh2o
 twitter.com/Protos_ngo
 youtube.com/user/PROTOSvzw
 linkedin.com/company/protos-vzw
 instagram.com/protos_ngo

Steun Protos

via Triodos-rekening
IBAN: BE22 5230 8036 1747
BIC: TRIOBEBB

Dit Sociaal, maatschappelijk en milieujarverslag 2017 vormt 1 geheel met het Jaarverslag 2017 van Protos - zie ook www.protos.ngo.